

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ
ਏ.ਐਨ. ਗਰੋਵਰ, ਜੱਜ
ਭਰਵਾਂ ਬਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ,
ਬਨਾਮ
ਅਪੀਲਕਰਤਾ
ਲੀਲਾ ਰਾਮ, ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1957 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰ.263

ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ (1955 ਦਾ XXV) S. 4 ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ - ਕੀ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਝੂਠ ਹੈ।

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955 ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਸੁਣਨ ਲਈ ਨਿਯਮਤ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਖੋਲ੍ਹ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਮ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮੰਨਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਕੇਵਲ ਉਕਤ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਉਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੋਰਮ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਮਦਨ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਹਿਸਾਰ, ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 18 ਜਨਵਰੀ, 1957 ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਸਬ- ਜੱਜ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਹਿਸਾਰ, ਮਿਤੀ 31 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। 1956, ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਭਰਵਾਣ ਬਾਈ, ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਥਾਈ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਲਈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਭਰਵਾਂ ਬਾਈ, ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1, ਦੇ ਘਰ ਜਾਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ। ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲ ਦੀ ਲਾਗਤ ਵੀ ਉਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕਰੇਗਾ।

ਐਨ.ਐਲ.ਐਸ. ਅਲੂਜਾ, ਇੱਕ ਵਕੀਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ ਪੀ.ਸੀ ਜੈਨ।

ਨਿਰਣਾ

ਗਰੋਵਰ, ਜੇ. 13 ਜੁਲਾਈ, 1955 ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਪਤੀ ਹੈ, ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ। ਪਤਨੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਵਜੋਂ ਉਕਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਇਰ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਧੀਨ ਜੱਜ 1 ਕਲਾਸ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਜਿੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ 18 ਮਈ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। , 1955 ਅਤੇ ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਹੀ ਸਮਰੱਥ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੱਲਿਆ। ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵੱਖ- ਵੱਖ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਨੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪਤੀ ਨੇ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਉੱਥੇ ਪਤਨੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੀ ਯੋਗ ਸੀ। ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ। ਪਤਨੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਥਾਈ ਹੁਕਮ ਲਈ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਵੀ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਪਤੀ ਦੇ ਘਰ ਜਾਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਵਾਲੇ ਦੂਜੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ। ਸਾਰੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਅਪੀਲ ਵਿਚ ਆਏ ਹਨ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਕੋ ਇਕ ਆਧਾਰ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਵਿਆਹੁਤਾ

ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹਿੰਦੂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਇਕੱਲੇ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਅਤੇ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੋਵਿਰਲ 2 ਐਡ ਦੁਆਰਾ ਮਨੋਰੰਜਕ ਸਨ। ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵੱਖ- ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬਲਵੰਤ ਕੁੰਵਰ ਬਨਾਮ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਮੁਨਸਿਫ (1) ਅਤੇ ਬੂਟਨ ਬਾਈ ਬਨਾਮ ਦੁਰਗਾਪ੍ਰਸਾਦ ਚਤੁਰਾ (2) ਵਿਚ ਕੁਝ ਲੰਬਾਈ ਵਿਚ ਇਹੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਇਹ ਇਕੱਲੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਮੁਨਸਿਫ ਨੂੰ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਯਮਤ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਸੁਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਪੀ.ਸੀ. ਪਤੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਜੈਨ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵੱਲ ਮੇਰਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ "ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ" ਸ਼ਬਦ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਵਾਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਸਿਰਫ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਵਿਚਲੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਹਨਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਮ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮਨੋਰੰਜਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕੇਵਲ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੋਰਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਨ। ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸੋਧੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਂ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ- ਨਾਲ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਵੀ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

(1) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1959 ਸਾਰੇ. 7,

(2) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1959 ਐਮ.ਪੀ., 410,

ਦਿਨੇਸ਼

ਡਿਸਕਲੇਮਰ : ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ । ਨਿਆ ਨਿਰਨਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਵਾਜਾ ਲਈ ਉਹਨਾ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਤੱਤਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਅੰਗਰੇਜੀ ਸੰਸਕਰਨ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਸਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।